

Ekumeniska Följeslagarprogrammet i Palestina och Israel

Nyhetsbrev nr 3 april 2009

Riham

Jag mötte Riham Mussa i det stora flyktinglägret i Tulkarem, min hemstad under tre månader i Palestina. Tulkarem ligger vid gränsen till Israel och här bor, förutom stadens egna 60 000 invånare, 25 000 flyktingar sedan 1948. De barn som leker i de trånga gränderna i lägret idag är alltså barnbarn och barnbarnsbarn till dem som flydde hit från trakten av Haifa i samband med kriget 1948. Text: Elisabeth Löfgren

Riham 15 år, blev beskuten en mörk vintereftermiddag år 2003, när hon skulle passera en vägspärr utanför Tulkarem för att hälsa på sin farbror i Israel, berättar hon. I en rapport av organisationen Läkare för mänskliga rättigheter i Israel står det bland annat:

Dr Ahmas Massarwa besökte Riham på Meir-sjukhuset i Kfar Saba. Riham hade lagts in på sjukhuset efter att ha blivit skuten av israeliska soldater vid Taybeh checkpoint. Hon fick skottskador i en njure, i grovtarmen och i ett ben. Läkaren hittade Riham med borrar kring båda händerna och bevakad av två kvinnliga soldater och sjukhusets säkerhetspersonal. Ingen fick närma sig henne eller tala med henne.

Då det är absolut förbjudet, enligt internationella överenskommelser om fångars rättigheter, att fängsla fångar inlagda på sjukhus, krävde Läkare för mänskliga rättigheter i Israel att hon skulle befrias från handbojorna. Men sjukhuset kunde inte göra detta, då den israeliska armén menade att flickan var farlig och att hon försökt attackera en israelisk soldat innan hon blev skuten.

Riham tillbringade sedan ett år i ett israeliskt fängelse.

Då jag försiktigt frågar Riham, som nu är 20 år, hur det var att leva som tonåring i ett fängelse i ett främmande land, svarar hon eftertänksamt: Jag läste massor av böcker, lärde mig hebreiska och fick många vänner från hela Palestina, som jag träffar ofta.

Riham är en av åtta döttrar till en änka. När jag besöker dem i flyktinglägret tar vi oss genom en gränd så smal att barnen som leker där kan ta fart med händerna i väggarna på båda sidor och hoppa fram. Allt är byggt i cement. När man kommer in genom porten till huset där familjen bor är där mörkt och jag fumlar mig fram till trappan med trappsteg som är olika höga. Någon verkar städa högt däruppe i huset för vattnet rinner nerför trappstegen. Därremot är lägenheten där Rihams familj bor ljus och välskött.

Ännu en prövning väntade Riham när hon kom hem från fängelset. Hennes släkt hade hittat en lämplig äkta man åt henne. När Riham vägrade gifta sig och ville fortsätta sina studier, blev det en konflikt i familjen. Men med utmärkta betyg fick hon så småningom sin mamma med sig.

Idag studerar Riham juridik på tredje året vid universitetet i Nablus och ska söka jobb i Ramallah till sommaren och så småningom kanske i Jordanien eller Egypten. Riham menar att rättssystemen i de tre länderna har så stora likheter att det är möjligt för henne att söka jobb i alla tre.

Nästa vecka ska Riham resa till Schweiz i fjorton dagar med en grupp palestinier, som liksom hon skadats under de svåra åren under andra Intifadan, för att träffa en grupp israeler som var soldater under samma tid. De ska samtala med varandra dvs med "fienden", något som är ovanligt i Palestina och Israel idag. Ja, det är nästan omöj-

ligt utan att åka utomlands, eftersom israeler inte får komma in på Västbanken och mycket få palestinier får tillstånd att resa till Israel.

Rihams mamma tittar med varma bruna ögon på sin dotter och säger till mig: Hon är stark. Riham berättar förtjust att organisationen som arrangerar resan, säger att hon måste resa till Schweiz, för kommer inte hon, vågar inte de andra fara.

Att starta sitt liv i ett flyktingläger, att bli skjuten och allvarligt skadad av soldater vid 15 års ålder och att sitta i Israel i fängelse ett år är inte en lätt start i livet. Att leva under israelisk ockupation är också traumatiserande. De flesta ungdomar jag möter nöjer sig med att säga: Israelerna hatar oss. Likaså menar många israeliska soldater att palestinerna hatar dem. Därför är det härligt med en 20-åring som säger att hennes studier lärt henne att man måste lyssna på sin motpart." Det finns alltid olika sätt att uppfatta en situation. Visserligen är det svårt att samtala med israeliska soldater som vi ska göra i Schweiz. Men det är nödvändigt."

Följeslagaren Anders Dejke tar emot pris

Vad är det för ett pris du fått och vad innebär det?

Priset heter Antigonepriset och är instiftat av Ljungskile folkhögskola. Ur statuterna: "När en människa, med utgångspunkt från sitt eget hjärta och samvete, har modet att handla mot gruppens oskrivna lagar eller maktens skrivna lagar, och är beredd att ta konsekvenserna av sitt handlande, då visar hon på en egenskap som är både allmänmänsklig och unik – civilkurage. En människa som visat civilkurage behöver omsorg och bekräftelse. Antigonepriset vill ge detta stöd och erkännande. När en människa visar civilkurage ger det hopp och kraft till andra. Detta hopp och denna kraft vill Antigonepriset hjälpa till att sprida".

Förra året gick priset till de eritreanska flyktingarna Semere Kesete och Mehari Yohannes från Örebro. Det var fängvaktaren och den politiske fången som tillsammans lyckades ta sig ut ur fångelset och via en farofylld flykt till Etiopien slutligen hamna i Sverige.

Varför fick just du priset?

Jag har i två perioder varit ekumenisk följeslagare på Västbanken, vilket jag tror var huvudmotiveringen. På så sätt kan man säga att priset utdelats till alla

som varit engagerade i SEAPPI. Utöver detta var jag i slutet av 80-talet talesman för de så kallade Trädkrarnorna och blev dömd vid Stenungsunds Tingsrätt för ohörsamhet mot ordningsmakten.

Så här ser juryns motivering ut för Antigonepriset: "Hans praktiska handlande i freds-, rättvis- och miljöfrågor kännetecknas av personligt mod och tydliga ställningstaganden, i befriande förening med mänsklig värme och humor".

Hur känns det att ta emot priset?

Jag blev mycket glad och känner mig hedrad och uppmuntrad. Det är ett erkännande av mina insatser, som inte är

Anders Dejke har varit följeslagare i två tremånadersperioder under 2006 och 2007.

märkvärda i SEAPPI-sammanhang. Jag har inte gjort mer än andra följeslagare. Men de är säkert speciella i ett mer allmänt perspektiv.

Vad har tiden som ekumenisk följeslagare betytt för dig?

Det är nog det mest omvälvande jag varit med om i mitt liv. Jag har förstås på ett närgånget sätt blivit insatt i konflikten Israel-Palestina och fått ett fördjupat engagemang. Dessutom har jag lärt

mig mycket om mig själv. Vilka tankar och känslor får jag när jag ser människor förnedras, men märker att de ändå kan äga en styrka och ett beundransvärt tålamod? Jag delar deras liv en tid, men jag vet att jag när som helst kan lämna det hela och resa hem till tryggheten. Ibland är jag förvånad över att jag har en så stark längtan tillbaka. Jag har också lärt mig att mänsklig närvaro och värme betyder mer än enstaka hjälteedåd.

Vad ska du göra nu?

Jag ska åka till Helsingborg och svara på frågor om följeslagarprogrammet på SKR:s årsmöte. Jag är också inbjuden till S:t Lukas i Uddevalla för att berätta om min tid på Västbanken. Jag reser också till Sjövik i början av juni och deltar i Palestina-seminariet där. Utöver detta tänker jag sitta i vårsolen och titta på när min hustru krattar i trädgården.

En ny grupp följeslagare på plats i Israel och Palestina. Fr. v: Michaela Hoff, Maria Nilsson, Lars-Gunnar Frisk, Elaine Andersson, Jonas Hansson, Lena Knutsson och Jamie Drew.

Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel

Sveriges Kristna Råd
172 99 Sundbyberg
Tel 08-453 68 00
Fax 08-453 68 29

seappi@skr.org
www.skr.org/foljeslagare

Följeslagarprogrammet

Genom det Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel kommer människor från olika delar av världen som ekumeniska följeslagare för att stödja de som arbetar för en rättvis fred. Syftet med närvaron är att dämpa våld, att främja respekten för folkrätten samt att genom praktisk solidaritet stödja utsatta grupper – såväl palestinier som israeler.

Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel (EAPPI) är ett internationellt projekt som drivs av Kyrkornas Världsråd. Initiativet till programmet kom ursprungligen som en förfrågan från kyrkoledare i Jerusalem om en internationell närvaro i området.

Sveriges Kristna Råd är huvudman för Seappi och följande organisationer står bakom programmet i Sverige: Svenska kyrkan, Svenska Baptistsamfundet, Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, Diakonia, KFUK-KFUM, Individuell Människohjälp, Kristna Fredsrörelsen, Svenska Missionskyrkan, Sabeel Sverige, Broderskapsrörelsen, Studieförbundet Bilda och Justitia et Pax.